

ЗАСТОСУВАННЯ СТУДЕНТАМИ ІТ-СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ

Дичка Н. І.

старший викладач кафедри англійської мови
технічного спрямування №1 Національного
технічного університету України «КПІ»

Під стратегією розуміємо один із способів одержання, збереження і використання інформації, необхідної для досягнення певної мети [2]. В основі навчальних стратегій лежать вміння, пов'язані з ментальними операціями аналізу, синтезу, організації навчальної діяльності тощо, в основі комунікативних стратегій лежать потреби кожного студента, його мотивації та можливості.

У дослідників існують різні класифікації навчальних стратегій у студентів. Як свідчать підручники та дисертаційні дослідження з методики навчання ІМ, найуживанішою класифікацією стратегій є класифікація Р. Оксфорд [3], яка містить прямі й непрямі навчальні стратегії. *Прямі стратегії* стосуються дій з мовним і мовленнєвим матеріалом та підрозділяються на мнемічні – стратегії запам'ятовування та когнітивні – стратегії сприймання та обробки інформації. *Непрямі стратегії* мають опосередкований вплив на засвоєння мовного і мовленнєвого матеріалу. Вони розподіляються на метакогнітивні, афективні та соціальні. Метакогнітивні стратегії впливають на процеси пізнання, організації своєї діяльності, контроль, оцінку успіхів й аналіз недоліків у процесі навчання. Згідно з ЗЄР [2] метакогнітивні навчальні стратегії поділяються на чотири групи: планування, виконання, контролю та коригування. Афективні – сприяють регулюванню емоційного стану, а соціальні – взаємодії з іншими людьми. Дослідження Л. В. Бондар [1] показали, що студенти технічних спеціальностей застосовують мнемічні стратегії – 24%, когнітивні – 29%; метакогнітивні – 40%; афективні – 25% та лише 9% майбутніх інженерів вдаються до соціальних стратегій у процесі вивчення ІМ.

Отже, аналіз застосування студентами технічних спеціальностей навчальних стратегій виявив стійке домінування метакогнітивних стратегій, оскільки ці стратегії застосовуються студентами протягом всього навчання, починаючи зі ЗНО та продовжуючи навчання у ВНЗ. Зважаючи на цей факт, ми дійшли висновку, що студенти-бакалаври ІТ-спеціальностей застосовують метакогнітивні стратегії до навчання автоматично, на підсвідомому рівні. *Метакогнітивні стратегії* поділяються на стратегії планування написання професійно орієнтованого тексту, стратегії виконання запланованого завдання, стратегії контролю та коригування, коли студенти у парах перевіряють роботи, коригують помилки, під час задіяння яких виявлені особливості студентів адаптуються до навчання професійно орієнтованого англійського писемного мовлення (ПМ) з метою підвищення його ефективності.

Певний відбиток на ефективність процесу навчання професійно орієнтованого англійського ПМ накладає також застосування студентами-бакалаврами ІТ-спеціальностей мнемічних та когнітивних стратегій, які також розвинуті на досить високому рівні, але мають резервні можливості, тому потребують подальшого розвитку.

У запропонованій нами методиці *мнемічні стратегії* у студентів продовжують розвиватися, коли вони читають певні пам'ятки щодо мовного та мовленнєвого матеріалу. Пам'ятка пропонується перед вправою, де вказується інформація, з описом правил щодо використання мовних одиниць у вправі. До пам'ятки і до правил студенти можуть звертатися необмежену кількість разів і вибудовувати власну стратегію запам'ятовування інформації.

Застосування студентами *когнітивних стратегій*, які відповідають за якість сприймання та обробки інформації, задіює алгоритмічний, творчий, критичний, раціональний, понятійний, оперативний, комплексний характер мислення студентів ІТ-спеціальностей. Під час написання певного тексту англійською мовою ці стратегії задіюються у вигляді повторення матеріалу, групування, класифікації, формулювання своїх правил використання мовних явищ тощо.

Виділяємо *соціальні стратегії* як стратегії співробітництва, застосування яких реалізується за допомогою зміни режиму виконання завдань: парна робота, групова робота. Під час взаємодії студентів з викладачем англійської мови та викладачами фахових дисциплін студенти використовують соціальні стратегії: прохання отримати пояснення у викладача англійської мови чи фахової дисципліни, або інших студентів щодо певних мовних явищ чи правильності писемного мовлення. Використання соціальних стратегій впливає на успішність процесу навчання професійно орієнтованого ПМ.

Афективні стратегії орієнтовані на подолання стресу, зменшення стану тривожності, підвищення впевненості у собі, своїх знаннях, здібностей у вивченні ІМ та, як наслідок, мотивації [1], на нашу думку, не є першочерговими під час навчання англійської професійно орієнтованого ПМ. Слідом за науковцями, які вважають, що більшість студентів ІТ-спеціальностей вміє приймати рішення в умовах обмеженого часу, здатні до самостійного вирішення проблем діяльності і навчання, впевнено навчаються засобами професійної діяльності, вважаємо, що афективні стратегії менше потребують поглибленого розвитку під час навчання англійської професійно орієнтованого ПМ.

Таким чином, студенти завершального року бакалаврату продовжують розвивати мнемічні, когнітивні, метакогнітивні стратегії та поглиблено застосовують соціальні стратегії, які є надзвичайно важливими для аудиторної роботи за участю викладача та позааудиторної самостійної пізнавальної діяльності студентів.

Література

1. Бондар Л. В. Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів: дис... канд. пед. наук : 13.00.02 / Бондар Леся Вікторівна. – К., 2011. – 337 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. — К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Oxford, R. L. Language learning strategies : What every teacher should know / R. L. Oxford. – New York : 1990. – 139 p.